

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 8 de febrer de 2023

El viatge apostòlic a la República Democràtica del Congo i al Sudan del Sud

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

La setmana passada vaig visitar dos països africans: la República Democràtica del Congo i el Sudan del Sud. Agraeixo a Déu que m'hagi permès fer aquest viatge, desitjat des de fa temps. Dos "somniais": visitar el poble congolès, custodi d'un país immens, pulmó verd de l'Àfrica: juntament amb l'Amazònia, són els dos pulmons del món. Terra rica en recursos i ensagnada per una guerra que no acaba mai perquè sempre hi ha qui alimenta el foc, i visitar el poble sudanès, en una peregrinació de pau al costat de l'arquebisbe de Canterbury Justin Welby i del moderador general de l'Església d'Escòcia, Iain Greenshields: hi vam anar junts per a testimoniar que és possible i necessari col·laborar en la diversitat si es comparteix la fe en Jesucrist.

Els primers tres dies vaig ser a Kinshasa, capital de la República Democràtica del Congo. Renovo la meva gratitud al president i a les altres autoritats del país per l'acolliment que em van fer. Immediatament després de la meva arribada, al palau presidencial, vaig poder adreçar el missatge a la nació: el Congo és com un diamant, per la seva naturalesa, pels seus recursos, sobretot per la seva gent; però aquest diamant s'ha convertit en motiu de disputes, de violències, i paradoxalment d'empobriment del poble. És una dinàmica que es produeix també en altres regions africanes, i que val en general per a aquell continent: continent colonitzat, explotat, saquejat. Davant de tot això vaig dir dues paraules: la primera és negativa, "prou", prou d'explotar l'Àfrica! He dit altres vegades que a l'inconscient col·lectiu hi ha "l'Àfrica ha de ser explotada": prou d'això! Vaig dir això. La segona és positiva: junts, junts amb dignitat, tots junts, amb respecte recíproc, junts en el nom de Crist, la nostra esperança, tirar endavant. No explotar i tirar endavant junts.

I en el nom de Crist ens hem reunit en la gran celebració eucarística.

També a Kinshasa hi va haver altres encontres: amb les víctimes de la violència a l'est del país, la regió que des de fa anys està ferida per la guerra entre grups armats dirigits per interessos econòmics i polítics. No vaig poder anar a Goma. La gent viu en la por i en ala inseguretad, sacrificada a l'altar de negocis il·legals. Vaig escoltar testimonis impactants d'algunes víctimes, especialment dones, que van dipositar als peus de la creu armes i altres instruments de mort. Amb ells vaig dir "no" a la violència, "no" a la resignació, "sí" a la reconciliació i a l'esperança. Han sofert molt i continuen sofrint.

Després em vaig reunir amb representants de diferents obres de caritat presents en el país, per a donar-los les gràcies i animar-los. El seu treball amb els pobres i per als pobres no fa soroll, però dia rere dia fa créixer el bé comú. I sobretot la promoció: les iniciatives de caritat han d'estar sempre en primer lloc per a la promoció, no sols per a l'assistència sinó per a la promoció. Assistència sí, però promoció.

Un moment entusiasmador va ser l'encontre amb els joves i els catequistes congolesos a l'estadi. Va ser com una immersió en el present projectat cap al futur. Pensem en la força de renovació que pot arribar a aquella nova generació de cristians, formats i animats per l'alegria de l'Evangelí! A ells, als joves, els vaig indicar cinc camins: la pregària, la

comunitat, l'honestedat, el perdó i el servei. Als joves del Congo els vaig dir: el vostre camí és aquest: pregària, vida comunitària, honestedat, perdó i servei. Que el Senyor escolti el crit que invoqui pau i justícia.

Després, a la Catedral de Kinshasa em vaig reunir amb els preveres, els diaques, els consagrats i les consagrades i els seminaristes. Són molts i són joves, perquè les vocacions són nombroses: és una gràcia de Déu. Els vaig exhortar a ser servidors del poble com a testimonis de l'amor de Crist, superant tres temptacions: la mediocritat espiritual, la comoditat mundana i la superficialitat, que són temptacions —diria jo— universals, per als seminaristes i per als preveres. Certament, la mediocritat espiritual, quan un prevere cau en la mediocritat, és trist; la comoditat mundana, és a dir, la mundanitat, que és un dels pitjors mals que poden esdevenir-se a l'Església; i la superficialitat. Finalment, amb els bisbes congolesos vaig compartir l'alegria i la fatiga del servei pastoral. Els vaig convidar a deixar-se consolar per la proximitat de Crist i a ser profetes per al poble, amb la força de la Paraula de Déu, ser signes de com és el Senyor, de l'actitud que té el Senyor amb nosaltres: compassió, proximitat i tendresa. Són tres maneres que el Senyor té de relacionar-se amb nosaltres: es fa proper —la proximitat— amb compassió i amb tendresa. Això vaig demanar als preveres i als bisbes.

Després, la segona part del viatge va ser a Yuba, capital del Sudan del Sud, estat nascut l'any 2011. Aquesta visita va tenir una fisonomia totalment particular, expressada pel lema que reprenia les paraules de Jesús: “Prego perquè siguin una sola cosa” (cf. Jn 17,21). De fet, es va tractar d'una peregrinació ecumènica de pau, realitzada juntament amb els caps de dues Esglésies històricament presents en aquella terra: la Comunió anglicana i l'Església d'Escòcia. Era el punt d'arribada d'un camí iniciat fa alguns anys, que ens havia vist reunits a Roma l'any 2019, amb les autoritats sudaneses, per assumir el compromís de superar el conflicte i construir la pau. L'any 2019 es va fer un recés espiritual aquí, a la cúria, de dos dies, amb tots aquests polítics, amb tota aquesta gent que aspiren a posicions, alguns enemics entre ells, però eren tots al recés. I això va donar la força per a tirar endavant. Lamentablement el procés de reconciliació no ha avançat gaire, i el recent nascut Sudan del Sud és víctima de la vella lògica del poder, de la rivalitat, que produeix guerra, violències, refugiats i desplaçats interns. Agraïxo molt al senyor president l'acolliment que ens va fer i com està intentant gestionar aquest camí gens fàcil, per a dir “no” a la corrupció i al tràfic d'armes i “sí” a l'encontre i al diàleg. I això és vergonyós: molts països anomenats civilitzats ofereixen ajuda al Sudan del Sud, i l'ajuda consisteix en armes, armes, armes per a fomentar la guerra. Això es una vergonya. I sí, tirar endavant dient “no” a la corrupció i al tràfic d'armes i “sí” a l'encontre i al diàleg. Només així podrà haver-hi desenvolupament, la gent podrà treballar en pau, els malalts guarir-se, els infants anar a l'escola.

El caràcter ecumènic de la visita al Sudan del Sud es va manifestar en particular en el moment de la pregària celebrat juntament amb les germanes anglicanes i amb els de l'Església d'Escòcia. Junts vam escoltar la Paraula de Déu, junts li vam adreçar pregàries de lloança, de súplica i d'intercessió. En una realitat fortament conflictiva com la del Sudan del Sud aquest signe és fonamental, i no és descomptat, perquè lamentablement hi ha qui abusa del nom de Déu per a justificar violències i abusos.

Germans i germanes, el Sudan del Sud és un país d'uns 11 milions d'habitants —petit!— dels quals, a causa dels conflictes armats, dos milions són desplaçats interns i molts altres han fugit a països veïns. Per això vaig voler reunir-me amb un gran grup de desplaçats interns, escoltar-los i fer-los sentir la proximitat de l'Església. De fet, les Esglésies i les organitzacions d'inspiració cristiana estan en primera línia al costat d'aquesta pobra gent,

que des de fa anys viu en els camps per a desplaçats. En particular em vaig adreçar a les dones —hi ha dones valentes allí— que són la força que pot transformar el país, i vaig animar-los a tots a ser llavors d'un nou Sudan del Sud, sense violència, reconciliat i pacificat.

Després, en l'encontre amb els pastors i els consagrats d'aquella Església local, vam mirar Moisès com a model de docilitat a Déu i de perseverança en la intercessió.

I en la celebració eucarística, últim acte de la visita al Sudan del Sud i també de tot el viatge, em vaig fer ressò de l'Evangeli animant els cristians a ser “sal i llum” en aquella terra tan provada. Déu no posa la seva esperança en els grans i en els poderosos, sinó en els petits i en els humils. Així és com es mou Déu.

Dono les gràcies a les autoritats del Sudan del Sud, al senyor president, als organitzadors del viatge i a tots aquells que han posat el seu esforç, el seu treball perquè la visita sortís bé. Dono les gràcies als meus germans, Justin Welby i Iain Greenshields, per haver-me acompanyat en aquest viatge ecumènic.

Preguem per tal que, a la República Democràtica del Congo i al Sudan del Sud, i a tota l'Àfrica, brotin les llavors del seu Regne d'amor, de justícia i de pau.